

Al Tall s'enfila a les teulades

'Vares velles' és el títol del nou treball d'Al Tall, una proposta de melodies i temàtiques refrescants bastida sobre estructures musicals de tradició. Parlem amb Vicent Torrent –ànima del grup, amb Manuel Miralles– sobre aquesta nova aventura musical.

Per celebrar els vint-i-cinc anys, van oferir les cançons de sempre vestides de banda. Ara arriben amb saba fresca: amb l'experiència dels anys i la il·lusió intacta, Al Tall, una de les formacions de música d'arrel tradicional més respectades al país, està traient del forn un treball nou, festiu i compromès: *Vares velles* n'és el títol; Vicent Torrent, un dels qui l'ha fet possible. Pregunteu-li què són les vares i veureu com se li encenen els ulls: "És un terme que en el seu moment vàrem encunyar i que éssinònim del que en el flamenc anomenen *palo*, unes estructures bàsiques sobre les quals s'improvisa i es va variant. Vara és, també, una unitat de mesura, així que el terme encaixa perfectament."

Ben mirat, aquest nou treball enllaça amb un disc, *Tocs i vares*, que Al Tall va presentar l'any 1983, que aleshores els va comportar reconeixement internacional i que algú ja anunciava avançat al seu temps: allà, recorda Torrent, "recuperàvem aquest anar variant i improvisant que és propi de la música folklòrica i que s'havia perdut una miqueta". Perquè si hi ha quelcom que definitivament no defineix les propostes d'Al Tall és l'encarcarament: ni als discos ni a les actuacions no pretenen exhibir cap col·lecció de melodies de museu, inamovibles, fossilitzades, i ja en aquell *Tocs i vares* van mostrar com es podia fer música nova i que fos, alhora, d'arrel. No hi ha contradicció quan la creativitat

se suntuja en el coneixement de la matèria que modeles. I aquest és el cas. És el que Vicent Torrent anomena "la investigació aplicada: la investigació com a aliment per a la creativitat". Aleshores, fins i tot van gosar inventar-se les vares (per anar teixint a sobre les melodies, els "tocs"); ara, com el mateix títol del disc explicita, han optat per jugar amb "vares velles": són la jota o la seguidilla o el fandango, tractades totes sobre una base força clàssica, amb el toc personalíssim d'Al Tall. Per continuar-se divertint.

És potser aquesta, l'explicació del misteri: després de gairebé trenta anys de sonar, aquest grup continua vibrant i fent vibrar qui els escolta perquè troba la manera de passar-s'ho bé. "Que com expliques la cabuderia?", s'exclama Vicent Torrent. "És un poc qüestió de vici". I somriu. I s'explica tot seguit: "Hi ha feina per damunt del cap." I torna a somriure: "Realment és un terreny bastant verge, aquest d'anar llevant-li, al so tradicional, les crostes que puga tenir de cosa antiga i passada i utilitzar-lo per a expressar l'actualitat. I això té molt d'al·licient. D'alguna manera, estem encara començant."

Del vell i el nou. Val a dir que, per acabar de reblar el clau, les lletres que acompanyen aquestes "vares velles" són d'absoluta actualitat: com que no fa música "restaurada", Al Tall es deixa anar i assoleix un nivell expressiu normalit-

SOLEDA D'ESTILUS

D'esquerra a dreta i en el sentit de les agulles del rellotge, Vicent Torrent, Enric Banyuls, Miguel Blanco, Xavier Ahull, Jordi Reig i Manuel Miralles: Al Tall.

zat: "Aquesta és una qüestió important: la normalització de la música tradicional, que es faci repertori nou i que les cançons siguin normals per a la gent d'avui." El procés de menysteniment que ha patit la música d'arrel, relegada durant basntant temps en el calaix mig despectiu de la "folklorització", barrejat amb la pressió dels estàndards musicals que imposen gustos per la mà de les multinacionals del disc, ha dificultat, en bona mesura, la desitjada normalització: "D'alguna manera, la situació del so tradicional és paral·lela a la de la llengua: igual com hi ha hagut un procés de substitució lingüística, n'hi ha hagut un de substitució lingüísticomusical. I en deriven les mateixes qüestions: la vergonya de parlar com parlem, la vergon-

ya de cantar com cantem i que ens agrada de la música que ens agrada." Una bona manera de trencar aquest parany és, precisament "dir el que hem de dir, per a la gent d'avui i fer-ho en el nostre llenguatge... musical".

Ningú no dirà que Al Tall se situa lluny de l'actualitat. Fet i fet, per les lletres

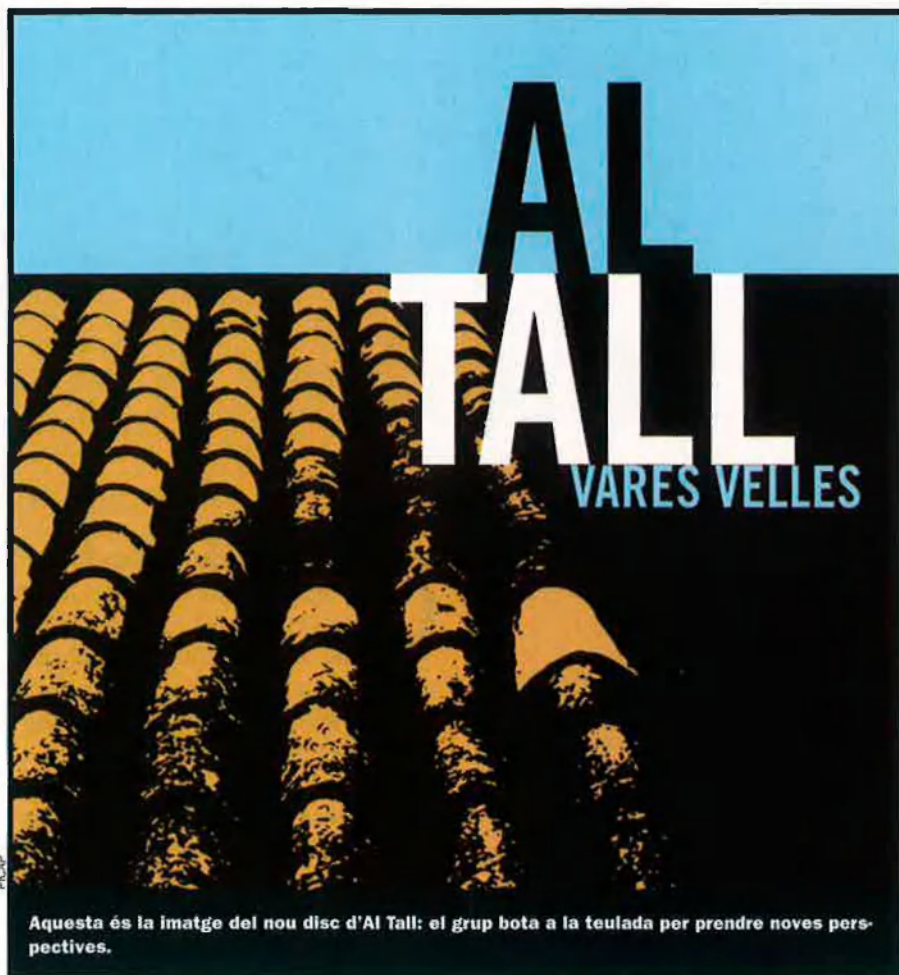
"Igual com hi ha hagut substitució lingüística, n'hi ha hagut de lingüísticomusical"

d'aquest nou disc es passegen cognoms que sovint acaparen els titulars dels més trepidants informatius: d'Ibarretxe a Carod-Rovira, passant per Bush, tothom té un racó de vara a mida, en un sentit o en un altre: "No és la primera vegada que ho fem, això", recorda Torrent. I, com qui va enfilant pensaments, continua: "Quan et fas major pot ser que t'entre un poc més de mala llet i dius moltes vegades les coses pel seu nom." I si recordeu a Torrent com fa la tornada de la cançó, en vara seguidilles, "això és Espanya"...que quan més te l'espolses, més se t'arrapa", és possible que torni a somriure: "En això potser s'enfadarà algú..." La cançó comença de manera bastant innocent ("Si la nòvia no et vol, fes-li un *amago*"), però després es veu

que en realitat resulta que parla d'altres coses ("d'eixa obsessió que té Espanya perquè no se'n vaja ningú, perquè la vulguen a la força. Però és que si la nòvia no et vol potser és millor que ho deixes estar, no? Que tampoc no passa res..."). Sense pèls a la llengua i amb bon humor. Així és com s'explica Al Tall en aquest disc. Ben mirat, ja ho diu aquella altra cançó, ara sobre una vara de fandango vell: "Plau-me cantar a les clares, rasant, rasant a la terra, fent força per no enlairar-me per damunt de la figuera."

Dalt de la teulada. On sí que s'enfilen els músics d'Al Tall és a les teulades. Metafòricament i musical: "Botem a les teulades en vara de jota. Quan érem més joves creïem en la revolució, i ara continuem pensant que això no pot funcionar així. D'alguna manera, botar a les teulades és tenir una altra visió, situar-se en un altre pla del que regeix el carrer, deixar que se t'òbriga el pensament i organitzar la resistència."

Compromís, festa, un toc surrealista, sexe, màgia, més festa. a *Vares velles* hi ha lloc per a tot. Un lloc per a aquelles murgues del carnestoltes que "feien cançons satíriques i que al costat de les crítiques posaven destarifos, frases sense trellat ni forrellat" (posem per cas "Un municipal i un orgue, un orgue municipal, tres de les quatre pessetes són peces fonamentals"?); i un lloc també per al plaer de la carn, amb una provocadora santa Goretti ("patrona dels qui no ho fan") que oblidava el pansiment per deixar-se finalment endur pel ritme calent d'una rumba: "Es una expressió contra la repressió sexual, que tant de mal ha fet, sobretot a la gent més major... Hem volgut posar en solfa el paradigma de la castedat que l'Església ha enaltit tota la vida", i un lloc encara per a la màgia, que arriba des del país imaginari de la Terrània: "D'aquest país inventat, amb ressons de la Mediterrània, que pot ser una al·legoria de la cultura de les societats colonitzades: essent elles les filles de la terra, resulta que no compten i han de fer una vida subterrània. I és la història que expliquem, en una espècie de romanç màgic que no oblidava el toc d'esperança, o d'advertiment, perquè la darrera estrofa explica

Aquesta és la imatge del nou disc d'Al Tall: el grup bota a la teulada per prendre noves perspectives.

com als habitants de la Terrània, "d'anar sempre a les fosques com aus nocturnes, se'ls han fet ulls de gat i fines ungles".

De la comprensió (i la tensió, també, en el millor sentit del terme: "Gràcies a déu, o a qui siga, encara tenim diferències, ja ho crec!") entre Manuel Miralles i Vicent Torrent, que són nucli i motor del grup (al costat de la resta dels músics -Jordi Reig, Enric Banyuls, Vicent Cortina, Miguel Blanco i Xavier Ahuir- amb els quals ja treballen una pila d'anys i que igualment deixen la seva

empremta en les composicions) han sorgit també melodies sense lletra que acaben de refrescar el disc i de les quals Torrent parla amb passió. Hi ha, per exemple, el "valset cromàtic", on "les melodies es van desenvolupant per semitons i que té ressonàncies potser italianitzants"; una tarantel·la, "que és un vici que també tenim des de sempre"; "Mudances a 7x8", bastida sobre un ritme *aksak*, "que en turc vol dir coix", aclareix Torrent. "És un ritme trencat, irregular, que produeix una construcció molt sofisticada i, en qui l'escolta, una sensació una miqueta picant. Cap al nord de Castelló i el Maestrat hi ha moltes danses i albaides que van sobre ritmes d'aquests."

En definitiva, un disc amb qualitat, divertit d'escoltar, apte també per a ballar, fresc i sense censura: amb fines ungles, Al Tall.

"Hem volgut posar en solfa el paradigma de la castedat que ha enaltit l'Església"

Núria Cadenas